Dvergpalme - Serenoa repens

Dvergpalme - Serenoa repens

Plante:

Dvergpalme blir opptil 60 cm høy. Planten har gulgrønne, vifteformete blader og elfenbensgule blomster. Fruktene er først grønne, seinere guloransje, og mørkeblå til svarte når de er tørket.

Bruk:

Fructus Sabal: Fruktene høstes når de er modne og tørkes delvis for bruk i eliksirer, flytende ekstrakter og tinkturer, eller tørkes og pulveriseres for bruk i tabletter. Friske frukter benyttes til framstilling av det homøopatiske preparatet Sabal.

Virkning:

Prostata- og testikkeltonikum, antiseptikum, betennelseshemmende, krampeløsende, afrodisiakum, virilitetsøkende, urindrivende, slimløsende, beroligende, styrkende, varmende. Urten har østrogenlignende virkning. Den påstås dessuten å virke mildt beroligende på nervesystemet.

Hjelper mot:

Forstørret prostatakjertel (Benign prostata hyperplasi = BPH), prostatabetennelse, betennelse i bitestiklene, testikkelhenfall, blærekatarr, urinveisinfeksjoner, impotens, nyrelidelser, smerter i eggstokkene og andre underlivsplager.

Generelt:

Fruktene av dvergpalme har av nordamerikanske indianerne og nybyggerne i det sørøstlige USA i lange tider vært brukt som mat for både mennesker og dyr. Dyr som beitet på fruktene fikk god helse, og lignende effekter ble også observert hos mennesker som regelmessig spiste fruktene eller produkter av dem. Fruktene stimulerer appetitten og øker næringsopptaket, noe som medfører økt dannelse av fettvev og muskler. Fruktenes nærende egenskaper hevdes også å gjelde kjønnsorganene.

Dvergpalme har vært ordinert ved svinn i testiklene, nedsatt kjønnsdrift samt impotens hos menn. Urten er også blitt anbefalt mot betennelser i prostatakjertelen og forstørrelse av denne kjertelen. I følge den eklektiske legen Ellingwood er dvergpalme også effektiv mot funksjonell ufruktbarhet hos kvinner, og kan stimulere dannelsen av morsmelk. Dvergpalme kan brukes til å lette smertefulle menstruasjoner som er forbundet men manglende styrke i forplantningsorganene.

© Viten.org

Fruktene har en lindrende virkning på slimhinnene overalt i kroppen, så vel som en slimløsende virkning, noe som gjør dem til et nyttig middel ved forkjølelser og katarrer (den ekstraherte oljen er et effektivt inhalasjonsmiddel). Tradisjonelt er planten blitt anvendt mot astma og bronkitt. Den brukes også til behandling av urinveissykdommer og ufrivillig vannlating, og sies videre å virke mildt beroligende på nervesystemet.

Dvergpalme er imidlertid mest kjent som et middel mot godartet forstørrelse av prostatakjertelen (blærehalskjertelen), en lidelsen som betegnes ”benign prostata hyperplasi” (BPH). Når prostatakjertelen blir stor, trykker den på urinrøret slik at det blir vanskelig å late urinen. Da kan det lett samle seg for mye urin i blæren, og denne blir utvidet og svekket. En del urin kan derved bli presset tilbake til nyrene og forårsake infeksjon. Det kan også oppstå betennelsestilstander i blærehalskjertelen. BPH vil statistisk ramme 50% av alle menn over 50 år. Disse vil oppleve symptomer som økt trang til vannlating, redusert urinstrålestyrke og minsket urinvolum. Ofte må menn med BPH stå opp for å gå på do 3 - 5 ganger hver natt, noe som fører til forstyrret søvn og generelt nedsatt livskvalitet.

Etter et forsøk utført i Frankrike som involverte 110 BPH-pasienter, ble det rapportert at dvergpalme reduserte antall ganger pasientene hadde behov for å urinere om natten med 45%, og økte urinstrømmen med mer enn 50%. Smertefull og vanskelig urinering ble redusert signifikant etter behandling, sammenlignet med en kontrollgruppe. En annen nylig utført studie viste at dvergpalme reduserte symptomene på BPH like godt som stoffet finasterid, som brukes i produktet Proscar®, og sammenlignet med Proscar® ga dvergpalme færre bivirkninger, som redusert sexlyst og impotens. Flere tusen pasienter er nå evaluert gjennom kliniske tester, og tyske helsemyndigheter har godkjent dvergpalme i behandlingen av BPH. Behandling med dvergpalme er mye billigere enn bruk av tradisjonelle legemidler.

Man mener at BPH er knyttet til det mannlige kjønnshormonet testosteron. I prostata omdannes testostreon til dihydro-testosteron, som medfører at prostata vokser. Virkestoffene i dvergpalme antas å hemme omdannelsen av testosteron til dihydro-testosteron og virker på den måten reduserende på størrelsen av kjertelen. Studier har vist at dvergpalme også har antiøstrogen virkning, noe som ytterligere bidrar til å gjøre denne urten effektiv i behandling av forstørret prostata. Dvergpalme er med andre ord en hormonundertrykker.

Standardiserte ekstrakter av dvergpalmefrukter blir ekstrahert med heksan, etanol eller flytende CO2. Ekstraktene består av en kompleks blanding av frie fettsyrer og deres estere, og mange andre forbindelser. Selv om den farmakologiske virkningen av dvergpalme har blitt grundig studert, er den ennå ikke fullt kartlagt.

Den anbefalte dosen som i undersøkelser er funnet å være effektiv, er 320 milligram standardisert ekstrakt daglig, som tas gjennom ett eller to inntak i løpet av dagen. Dette tilsvarer 1 - 2 g av den tørkede frukten. Dvergpalme har vist seg å kunne gi lindring i løpet av fire uker. Man oppnår vanligvis bedre virkning jo lenger man bruker middelet, men man bør innta dvergpalme i intervaller, og da med pause på en til to uker før man begynner på en ny kur.

Et homøopatisk preparat, Sabal, fremstilles av friske, modne frukter som finhakkes og trekkes i alkohol. Homøopater gir middelet hovedsakelig for blære- og urinveisproblemer. Blant typiske symptomer er hyppig vannlating, særlig om natten, eventuelt på grunn av blærekatarr, vanskelig, avbrutt vannlating, samt betennelse i sædlederne. Et annet typisk symptom er en fornemmelse av kulde i blæren som evt. brer seg til de ytre kjønnsorganer. Sabal brukes også for seksuell eller generell utmattelse. Middelet kalles ofte for "det homøopatiske kateter".

Andre navn:

- Familie: Palmaceae - Palmefamilien

© Viten.org

- Latin: Serenoa repens
- Engelsk: Saw Palmetto
- Norsk: Dvergpalme
- Svensk: Sågpalm
- Dansk: Sabalpalme
- Tysk: Zwergpalme
- Fransk: Palmier de l'Amerique du Nord

© Viten.org